

НА ДНЕВЕН РЕД

КАК И КОГА ЩЕ СЕ ЗАСТРАХОВА СОБСТВЕНОСТТА СРЕЩУ БЕДСТВИЯ И АВАРИИ?

Това е въпросът, който поставят години наред най-вече застрахователите. При различни събития след катастрофални природни бедствия и аварии с драматични последици за пострадалите граждани.

Това е въпросът, който години наред поставя Асоциацията на българските застрахователи, пак подир много предложени от застрахователните дружества, нейни членове. По предложения на техни ръководители и дългогодишни дейци бе създаден и специален ПУЛ и бе сформирана Комисия по катастрофични рискове, оглавявана от г-н **Лука Доков**. Като вода във времето изтекоха много срещи, дискусии, форуми; изписани бяха стотици бели листове с предложения. И оставаше само безплодният труд и надеждата, че все някога големият проблем за застрахователната защита на българина срещу големите, срещу катастрофалните пакости на природата ще бъде решен. Шумът около него ту се засилваше до всеобща врява, ту затихваше до глуха тишина. И си оставаше нерешен.

Сега той отново е поставен на дневен ред. И не от кой да е, а от Министерския съвет и лично от министър-председателя **Сергей Станишев**. Впрочем дума за това отвори и после настоя още през миналата година и президентът на РБългария г-н **Георги Първанов**, а правителството постави веднъж проблема и после го отложи.

Трябва да признаем, че е похвално вниманието и да се надяваме, че то няма да е еднократно, а дълготрайно - до решаването на този изключително тревожен проблем. Макар че начинът, по който бе поднесен отново, предполага разтягането му във времето. Ето как бе поставен впрочем той на оперативното заседание на кабинета в резиденция „Евксиноград“ край Варна на 19 август. На него е обявено, че правителството планира да разработи механизъм за застраховане на собствеността срещу бедствия и аварии. Сергей Станишев обаче не е уточнил за каква собственост става дума и дали се предвижда или не задължително застраховане на недвижимото имущество и селскостопанските земи. Той е посочил само, че ще се ползва опитът на Евросъюза, на Турция и Румъния.

Премиерът е имал предвид големите поражения подир природни бедствия и аварии през миналата година с щети за около 1

Сергей Станишев

милиард лева, които държавата не е в състояние да покрие в пълен размер. И е заявил, че този механизъм касае на практика всеки български гражданин.

Това е едната страна на проблема - че държавата няма средства и нормативна уредба за обезщетяване на пострадалите. А те и през тази година бяха достатъчно голям брой.

Другата страна е невъзможността на гражданите да застраховат своето имущество и селскостопанските си земи и земички. Причините впрочем са повече - не е само беднотията и безпаричието им. Липсват традиции за подобно застраховане, хората нямат навици и прословутата застрахователна култура.

И третата е - тя е много особена и от решаващо значение, - защото се отнася до законов начин на извършването на този вид застраховане. Един от най-дискутираните въпроси сред застрахователите е задължителни или не да бъдат тези застраховки. А при наличието на застрахователния ПУЛ кой как и с какви средства ще участва в него. И оттук идват споровете, различните мнения и предложения, които все водят проблема до задънената улица. В едно обаче те са единодушни - че за генералното му решаване е абсолютно необходимо участието и на държавата.

И ето че сега тя именно поставя на дневен ред изясняването на всички въпроси около проблема, за да поемат всички в една посока. Защото това, което е станало на въпросното заседание на Министерския съвет, е само едно обещаващо начало в предверието на пътя, който трябва категорично да се поеме и да се извърви докрай. Засега той само планира да се изработи механизъм за застраховане срещу бедствия и аварии. За съжаление Сергей Станишев не е съобщил конкретен краен срок за изработването на този механизъм.

За всичко по поставения на дневен ред проблем до неговото изчерпване ще ви информираме периодично и подробно чрез в. „Застраховател прес“.

И как точно ще стане това - с чие участие. Но е уточнил, че дискусиите на заседанието в „Евксиноград“ са политически и „имат за цел да очертаят принципните въпроси, които ще решава кабинетът“.

И все пак оптимизмът е голям, ключът за проблема може би най-сетне е намерен, но той не трябва нито да се изпуска небрежно, нито да се подава от ръка на ръка. Той е в най-важното от заседанието на МС на 19 август т.г. - взетото решение за сформирването на междуведомствена работна група, която ще определи параметрите за бъдещите застраховки. Тя пък ще трябва да съгласува предложенията си със застрахователите, с местните власти и с неправителствения сектор. А преди окончателното приемане на механизма той ще бъде обект на широка публична дискусия, както е заявил министър-председателят.

Дотук добре. Много добре. Даже отлично. Но само дотук! А какво точно ще се случи и ще бъде ли най-сетне закрит дневният ред за решаването на проблема със застраховането на собствеността на българските граждани срещу бедствия и аварии? Ще видим. Верен на своите принципи в. „Застраховател прес“ няма да вземе предварително позиция и да коментира това, което предстои във времето, но не ни се иска да отминем главния въпрос в случая - да не се поднесе документ при свършен факт отгоре (от междуведомствената комисия) и да бъдат поставени на колене застрахователите от некомпетентни решения. Нещо повече - комисията не трябва да съгласува взети свои решения после със застрахователите, а преди това. И защо не тя да се консултира с техни представители (и чрез застрахователна институция). Ние настояваме само за две неща: да се чуе предложението на българските застрахователи с участието или без участието на държавата да се реши проблемът, ако се създаде структура на целта (ПУЛ например). И големият въпрос - задължително или не да е застраховането на собствеността срещу бедствия и аварии - в никакъв случай да не се решава без компетентната дума на българския застраховател!

ЗАСТРАХОВАТЕЛНИЯТ

● **Въпреки многото природни бедствия, застрахователите и да не купуват**

В ОБЩОТО ЗАСТРАХОВАНЕ

КАЛИН ДИМИТРОВ

Премийният приход за първите 6 месеца на 2006 г. по общото застраховане възлиза на 505.024 млн. лв., което представлява ръст от 8.68% на годишна база. Тези резултати станаха ясни, след като в края на месец август Комисията за финансов надзор (КФН) публикува данни за второто тримесечие на годината. По-задълбочен анализ на резултатите показва, че пазарът забавя своя темп на нарастване. Например през 2005 г. увеличението беше с около 40 на сто. Подобна беше ситуацията и през предходните години. Проследявайки още по-внимателно развитието на пазара през последните 6 месеца, ще забележим, че изоставането се дължи основно на слабо второ тримесечие. Към 31 март т.г. ръстът в приходите например е бил над 14 на сто, а за второто тримесечие се свива до 8.68%. В номинално изражение приходите за 2-то тримесечие на 2006 г. в сравнение със същия период на миналата година са се увеличили със скромните 6.694 млн. лева.

Въпреки недотам добрите междинни резултати за развитието на застрахователния пазар у нас специалистите очакват ръста на премиения приход в края на тази година да достигне минимум 15%, което прави оборот от малко повече от 1 млрд. лева. За сравнение през 2005 г. общият приход на застрахователните компании у нас беше малко под 920 млн. лева. Определяща за крайния резултат ще бъде задължителната автомобилна застраховка „Гражданска отговорност“. От това каква ще е цената ѝ и дали застрахователите ще успеят да постигнат афиширания от държавната администрация обхват за продажбата ѝ ще зависи и годишният резултат на пазара, като не е изключено той да надхвърли сегашните прогнози.

И през това полугодие пазарът по общо застраховане продължава да бъде доминиран от автомобилните застраховки „Каско“ на моторни превозни средства и „Гражданска отговорност“ (в това число и „Зелена карта“) на автомобилистите, който общ дял възлиза на 61,78%. В сравнение с миналата година дялът на въпросните застраховки е намалял с 3,17%, но приходите са се увеличили с 10,21 млн. лв. или 3,65 на сто. Интересна е и ситуацията със застраховката „Гражданска отговорност“, която по закон е задължителна, но въпреки това до преди година много малко хора от тези, които трябваше да я имат, си я купуваха. Под натиска на страните - членки на ЕС, в края на миналата година държавната администрация предприе поредица от мерки за преодоляване на тази негативна тенденция и към днешна дата виждаме, че за полугодия приходите от продажба са се увеличили с 3,25%. При положение че застраховката запази и дори малко намали своята средна цена в сравнение с 2005 г., означава, че имаме едно прилично увеличение на обхвата на задължителната „Гражданска отговорност“.

Втори по значимост и пазарен дял поне за българския пазар са имуществените застраховки - застраховка „Щети на имущество“ и застраховка „Пожар“ и „Природни

бедствия“. Техният дял в общите приходи за първите 6 месеца е 21,87% или с близо 3 на сто повече в сравнение със същия период на миналата година. Приходите от въпросните две застраховки са се увеличили с над 30 млн. лв., което се равнява на около 25% ръст. За съжаление добрите резултати на имущественото застраховане се дължат основно на корпоративни клиенти, а не на отделни физически лица.

В същото време се забелязва, че през последните няколко години страната ни е сполетявана от множество природни бедствия, причинили огромни щети. С отстраняването им се нагърби държавната администрация, а финансирането бе поето от републиканския бюджет.

Постоянно увеличаващите се разходи за отстраняване на последиците от природните бедствия и липсата на заинтересованост от повечето граждани да застраховат личното си имущество накара правителството преди няколко седмици да възкреси отколешната си идея за въвеждане на задължително имуществено застраховане.

Анализирайки приходите по видове застраховки от началото на годината, не може да не ни направи впечатление и фактът, че имаме сериозно увеличение на приходите и в още няколко сегмента: „Застраховка на релсови превозни средства“, „Застраховка на плавателни съдове“ и „Застраховка ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати“.

Обезпокояващ обаче е фактът, че за първи път имаме и сериозно намаляване на приходите от няколко вида застраховки. Традиционно приходите от застраховката „Заболвяване“ намаляват от години. Ново обаче за пазара е свиването на приходите от застраховките „Злополука“, „Застраховка на летателни апарати“, „Застраховка на гаранции“ и застраховка „Обща гражданска отговорност“.

Изплатените обезщетения по общо застраховане са 169.203 млн. лв., като ръстът на годишна база е 16,66%. Относителният дял на изплатените обезщетения по автомобилните застраховки е 81,42% в общия размер на всички изплатени обезщетения.

За същия период сумата на активите на застрахователите по общо застраховане е 945.018 млн. лв., като нарастването на годишна база е 20,36%. В същото време размерът на техническите резерви е 451.473 млн. лв. и бележи нарастване на годишна база от 41,89 на сто.

През първото полугодие на тази година не се забелязва никакво сериозно разместване на позициите на застрахователните компании в класацията по премиен приход.

ЛИДЕР ПРОДЪЛЖАВА ДА Е ЗПАД „ДЗИ - ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“

като пазарният му дял възлиза на 17,96%. Премийният приход на компанията за първото шестмесечие е 90,7 млн. лв. Относително най-голям дял в портфейла на компанията заема застраховките „Гражданска

Н. Чандъров

ПРЕМИЕН ПРИХОД ПО ВИДОВЕ

Видове застраховки	„ДЗИ - Общо застраховане“ АД	ЗПАД „Булстрад“ АД	ЗПАД „Алванц България“ АД	ЗД „Булгинс“ АД
1. ЗАСТРАХОВКА „ЗЛОПОЛУКА“	972 010	1 774 594	1 435 558	190 001
В т.ч. ПО ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЗАСТРАХОВКА „ЗЛОПОЛУКА“ НА ПЪТНИЦИТЕ В СРЕДСТВАТА ЗА ОБЩЕСТВЕН ТРАНСПОРТ	457 849	763 013	242 901	18 947
2. ЗАСТРАХОВКА „ЗАБОЛВЯВАНЕ“	291	0	0	0
3. ЗАСТРАХОВКА НА СУХОПЪТНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА, БЕЗ РЕЛСОВИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА	32 012 970	22 644 579	24 339 787	49 642 736
4. ЗАСТРАХОВКА НА РЕЛСОВИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА	50 070	0	2 925 069	0
5. ЗАСТРАХОВКА НА ЛЕТАТЕЛНИ АПАРАТИ	291 774	4 004 668	2 459 829	0
6. ЗАСТРАХОВКА НА ПЛАВАТЕЛНИ СЪДОВЕ	262 705	6 851 625	4 931 144	0
7. ЗАСТРАХОВКА НА ТОВАРИ ПО ВРЕМЕ НА ПРЕВОЗ	1 518 718	2 447 120	1 098 954	118 986
8. ЗАСТРАХОВКА „ПОЖАР“ И „ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ“	9 758 796	14 677 083	14 541 694	58 263
9. ЗАСТРАХОВКА НА „ЩЕТИ НА ИМУЩЕСТВО“	989 489	2 474 418	3 515 113	981 055
10. ЗАСТРАХОВКА ГО, СВЪРЗАНА С ПРИТЕЖАВАНЕТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО НА МПС	37 291 372	19 804 464	8 515 450	4 454 188
В т.ч. ПО „ЗЕЛЕНА КАРТА“	4 283 842	7 925 337	1 865 077	1 821 214
11. ЗАСТРАХОВКА ГО, СВЪРЗАНА С ПРИТЕЖАВАНЕТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЛЕТАТЕЛНИ АПАРАТИ	537 955	4 957 264	2 589 595	0
12. ЗАСТРАХОВКА ГО, СВЪРЗАНА С ПРИТЕЖАВАНЕТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ПЛАВАТЕЛНИ СЪДОВЕ	11	257 637	1 486 011	0
13. ЗАСТРАХОВКА „ОБЩА ГРАЖДАНСКА ОТГОВОРНОСТ“	3 749 909	3 596 553	1 744 160	26 936
14. ЗАСТРАХОВКА НА КРЕДИТИ	387 504	0	0	56 483
15. ЗАСТРАХОВКА НА ГАРАНЦИИ	28 108	0	1 209 759	0
16. ЗАСТРАХОВКА НА РАЗНИ ФИНАНСОВИ ЗАГУБИ	2 439 977	207 376	1 642 849	1 436 575
17. ЗАСТРАХОВКА НА ПРАВНИ РАЗНОСИ	0	0	0	0
18. ПОМОЩ ПРИ ПЪТУВАНЕ	408 961	611 779	1 125 366	294 807
ОБЩО:	90 700 620	84 309 159	73 560 337	57 260 030
ПАЗАРЕН ДЯЛ:	17,96%	16,69%	14,57%	11,34%

Забележка: Премийният приход на „Българска агенция за експортно застраховане“ АД по закона за застраховането е 1 227 924 лв.

ПЕТЪР АНДАСАРОВ